

Loachevo gledišče. Zgodba, ki jo njegovi bližnji odkrivajo danes, in med njimi je tudi Ken Loach, saj jo je s filmom prestavil v podobe. Izjemno pomembna zgodba, saj se danes po neslavnem propadu vseh komunističnih revolucij in podjetij, ki so jim sledila, radikalno postavlja brezkompromisno vprašanje, ali je možna revolucija po človeški meri oziroma kaj je tisto človeško in pravično v okviru revolucionarnega dejanja.

Načelno prav gotovo socialna pravičnost, vendar na omenjena vprašanja Loach ne daje končnega odgovora, priklicuje pa predvsem skepso, saj mu v tem pogledu daje odločilni prav tudi sam tragični konec španske državljanske vojne. V španski državljanski vojni, ki je bila pogojno pravična vojna, saj se je zoperstavila vse večjim eskalacijam fašistično-nacističnega ubijalskega stroja, je bila namreč vojna hkrati poligon za revolucijo.

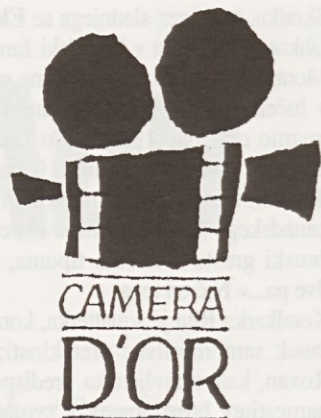
Vsekakor ne poligon za revolucijo po človeški meri, ampak za revolucijo kot stalinistično obliko prevzema oblasti. In prav na tej točki je padlo veliko upanje moderne zgodovine, ki so ga v imenu demokracije in pravičnosti podpirala tako velika imena, kot sta bila med drugim Ernest Hemingway

in George Orwell. Orwel, ki se je za ideale španske državljanske vojne boril celo s puško v roki. Loachev film tako povzdiguje trenutek v španski državljanski vojni, ko »so ljudje skušali svoja življenja vzeti v svoje roke«, vendar pa se je ta poskus žal tragično končal, saj vojna ni skušala biti le pravična vojna, ampak tudi stalinistična revolucija.

SILVAN FURLAN

Rosana Pastor in Ian Hart v filmu
Zemlja in svoboda

Minuta filma, minuta nekega življenja, stopetindvajset minut filma, zadnjih stopetindvajset minut pred nastopom novega leta, ki ga v Iranu praznujejo 21. marca. Sijajen načrt, ki mu je scenaristično podlago oskrbel danes prav gotovo eden najbolj eminentnih iranskih filmskih avtorjev Abbas Kiarostami. Vendar pa se režiser filma **Beli balon** Jafar Panahi s tem prvcem ni podal v avanturistični poskus, da bi s filmom zagrabil realni čas oziroma da bi realni čas postal zakon njegove pripovedi. Prav nasprotno, imperativ časa je v **Belem balonu** le akter pregona in hkrati nosilec suspenza, saj postavlja pod vprašaj uresničitev za sedemletno Razieh velikanske želje: za novo leto bi si rada kupila zlato ribico.

Ko Razieh po številnih prepričevanjih z bratovo pomočjo končno dobi od mame tisti vsemogočni bankovec in se odpravi v trgovino po tisto najdražjo stvar na svetu, pa ji bankovec na poti zdrsne v globoko zamreženo jamo na pločniku. V tem trenutku se zanjo prične prednovoletna drama, pravzaprav triler, kajti čeprav se izgubljeni bankovec nahaja na dosegljivem mestu, pa splet prednovoletnih okoliščin onemogoča, da bi se mala Razieh ponovno

BELI BALON

LE BALLON BLANC

režija:

Jafar Panahi

scenarij:

Abbas Kiarostami

fotografija:

Farzad Judat

igrajo:

Aida Mohammadkhani, Mohsen Kafili,

Fereshteh Sadr Orafai, Anna Borowska

Iran,

85 minut

dokopala do njega, do bankovca, s katerim pa ni mogoče kupiti le zlate ribice, ampak še marsikaj drugega. Brez ribice ali bankovca pa za Razieh ni vmitve domov, kjer družinsko ekonomijo vodi mati, bog nad vsem pa je kar grozljivi očetovski glas, kajti očeta v filmu ne vidimo, ampak le slišimo njegov ukazovalni in gospodovalni narek. Seveda je ta potujeni očetovski glas tudi metafora za iransko obliko diktature, kjer vladajo možje, delajo žene; v paradoksalnem početju male Razieh, ki se hkrati pridržuje in obenem krši skoraj fevdalna družbena pravila, pa je zajeta bolj humana, civilizacijska perspektiva. Minimalističen zaplet pri nakupu zlate ribice je tako povod za dramtizacijo ali kar teatrizacijo skoraj povsem običajnih situacij in pripetljajev na ulici, ki se pod taktirko kompleksnega avtorskega pristopa režiserja Jafarja Panahija iz neobveznih oziroma smešnih situacij transformirajo v »kritično« komedijo o iranskem modusu vivendi. Kritično v toliko, kolikor je **Beli balon** ne samo briljantna filmska *commedia dell'arte*, ampak tudi oblika angažiranega filma, ki pa je svoje osti stkal v pripovedno izjemno lucidno artikulirano tkivo, kjer so detajli središče sveta.

SILVAN FURLAN

Beli balon